

במהלך התקופה שבה ניסתה ישראל להצטרף אל ארגון ה-OECD, הוכן מסמך שבחן את מצבנו לעומת הקריטריונים של ה-OECD (ראה עמוד 6). ישראל, ככל הנראה, מפגרת אחר רוב הסטנדרטים הנהוגים במדינות המפותחות החברות בארגון, אך יותר מכל בולט מצבה של ישראל לרעה בכל הקשור בשקיפות המידע הסביבתי לציבור והגילוי הנאות. בישראל, מעורבות הציבור בתהליך קבלת החלטות בפרויקטים עם השלכות ניכרות על הסביבה מתקיים בשלב מאוחר יחסית, ושיתוף הציבור בגיבוש ההחלטות הוא הליך שכלל לא מתקיים. כיום, לציבור אשר עומד על זכותו לדעת, עדיין קשה מאוד לקבל מידע. מכשולים רבים מוצבים בפניו, ובדרך כלל גם לאחר מאבק לא מתקבל המידע המלא. כדוגמא, ארגון אל"ס אשר ביקש לקבל מידע על רישיונות עסק ונתוני פליטת מזהמים של מפעלים לפי חוק חופש המידע, נענה שיוכל לקבל את המידע בתמורה לתשלום כולל של 25 אלף שקלים (ראה עמוד 6). כדי להצטרף למדינות ה-OECD כפי שישראל חפצה, יהיה צורך לשנות את התפיסה הרווחת היום בכל הנוגע לשקיפות ולהתקדם במהרה לעבר חשיבה אשר רואה בציבור שותף לכל דבר – שותף אשר חייב להיות חלק ממקבלי ההחלטות, שכן הוא יחיה עם ההשלכות של החלטות אלו.

חודש טוב!

תוכן הענינים

- 2 עמוד..... סביבה וחברה
- 3 עמוד..... תחבורה ותעופה
- 4 עמוד..... מוצרים, מגמות ותהליכים
- 5 עמוד .. גזי חממה, אנרגיה ושינויי אקלים
- 6 עמוד ..... מחויבות, שקיפות ודיווח
- 7 עמוד..... חקיקה ופסקי דין

ארועים סביבתיים בחודש הקרוב

16/08/07 - יום עיון "בניה ירוקה"

מוזיאון טיקוטין לאמנות יפנית, שד' הנשיא 89, חיפה

אסיף-אסטרטגיות בע"מ עוסקת ביזמות ופיתוח עסקי המטמיעים מחויבות לסביבה וערכים חברתיים. אנו מתמחים בבניית אסטרטגיה ובתהליכים ייחודיים בהם טרם התגבשה תורה סביבתית-עסקית סדורה: בניהול סביבתי, בבניית שקיפות, דיווח ודיאלוג ציבורי, בבדיקת טכנולוגיות והשקעות ובהכוונת מחקר, פיתוח מוצרים ושירותים ובשיווק "ירוק".

בין לקוחותינו נמנים: אגד, נשר תעשיות מלט ישראלים, דן – תחבורה ציבורית, כיל מוצרים תעשייתיים, מעבדות שרון, משרד התשתיות הלאומיות, המשרד לאיכות הסביבה ואחרים.

פרטים נוספים באתר אסיף-אסטרטגיות בע"מ: <http://www.assifstrategies.com/>

עריכה : לימור ספקטורובסקי

סביבה וחברה

שכונה ירוקה ראשונה בישראל תוקם בכפר סבא

בעיר כפר סבא מוקמת בימים אלו שכונה שמוגדרת על-ידי משרד הפנים כ"שכונה ירוקה", ואשר הקמתה מתבססת על אמנה סביבתית. זוהי השכונה הראשונה בישראל המוגדרת רשמית כירוקה על-ידי משרד הפנים. בסך-הכל תכלול השכונה כ-5,000 יחידות דיור. בשכונה יהיו רק רחובות ירוקים שיקשרו בין הבתים לבין הגינות הציבוריות הרבות. רחובות ירוקים משמע שלא יהיו בשכונה כבישים פנימיים, אלא רק מעברים מכביש חיצוני לשכונה, שיאפשרו להכניס מכוניות לחניות של הבתים. כן יהיו ברחובות מסלולי הליכה ומסלולי נסיעה מוצלים לאופניים. השכונה תכלול בין השאר מערך סילוק אשפה פניאומטי, מערכות מיחזור מים, מערכות בידוד מתקדמות, הכנת רשת מחשבים וטלפון מקומית (לא יהיו עמודי חשמל וכבלי חשמל - הכל יהיה תת קרקעי) והסדרת התנועה בשולי השכונה בלבד, כלומר לא רק שכלי רכב רגילים לא יכנסו לתחומי השכונה, אלא שגם משאיות לאיסוף זבל ומשאיות לצורכי תחזוקה שונים לא יכנסו לתוכה.

<http://www.globes.co.il/serve/globes/DocView.asp?did=1000231381&fid=2>

ראש רשות המים מזהיר מפני מחסור

אם כמות המשקעים בחורף הבא תהיה דומה לזו שהייתה בחורף שהסתיים עתה, יהיה קושי באספקת המים הדרושים בשנת 2008. כך מעריך ראש רשות המים והביוב, הפרופ' אורי שני. שני מתאר מצב של מחסור חמור שנוצר בשנים האחרונות כתוצאה מירידה בהיצע המים. "הירידה בהיצע המים נובעת מזיהום באטמוספירה המשפיע על הרכב העננים וגורם לירידת כמויות גשם קטנות יותר", מסביר שני "גורם שני לירידה בהיצע הוא זיהום באקוויפר החוף המקטין את כמות המים שניתן לשאוב". ארגונים סביבתיים ומומחים למים ביקרו את רשות המים והביוב על כך שהמענה העיקרי שלה למחסור במים הוא הקמת עוד מתקני התפלה יקרים, ולא השקעה בחיסכון. לדברי שני לפעולות החיסכון כבר הייתה השפעה וצריכת המים לנפש בישראל ירדה בעשר השנים האחרונות מ-115 מ"ק לנפש, עד לרמה של 103 מ"ק לנפש. "ברור שיש צורך לעשות מאמץ נוסף בכיוון זה", אמר שני.

<http://news.walla.co.il/ts.cgi?w=5/1130281>

התחממות עלולה להביא הוריקנים לים התיכון

לדברי מדענים אירופאים, ההתחממות הגלובלית עלולה לעורר הוריקנים, או סערות טרופיות קשות, מעל הים התיכון, ובכך לאיים על אחד מאזורי החוף המאוכלסים בצפיפות רבה. כיום הוריקנים מגיעים עד אירופה רק לעיתים נדירות, אבל מחקר חדש מראה שעליה של 3 מעלות צלזיוס בטמפרטורה הממוצעת עלולה לגרום להתפתחות של הוריקנים גם בים התיכון בעתיד. "זהו המחקר הראשון שמגלה אפשרות כזאת" אומר החוקר הראשי במחקר, שנערך באוניברסיטת קסטיליה לה-מנשה שבטולדו, ספרד. "מרבית המודלים במחקר שלנו מראים עוצמות סופות הולכות וגוברות, ואם משלבים מידע זה עם מפלס ים עולה, כפי שצפוי, זה עלול להיות הרסני לאזורי חוף רבים"

<http://www.reuters.com/article/scienceNews/idUSL1666597920070716?feedType=RSS&rc=22&sp=true>

הקבלנים מלכלכים? הקבלנים ישלמו

בחודשים האחרונים החלו נרקמות כמה יוזמות סביבתיות שמוביל פורום 15 הערים הגדולות, גוף אשר אמור לגבש מדיניות מתואמת לערים כמו תל אביב, רמת גן, חיפה וחולון. אחת היוזמות היומרות ביותר היא השתתפות בפרויקט אירופי שמטרתו צמצום פליטה של גזי חממה. לדברי מנכ"ל הפורום, עו"ד איתן עטיה, ערים רבות באירופה כבר הצטרפו לפרויקט, המחייב רשויות לפעול להקטנת פליטתם של גזי חממה, על פי יעדים כמותיים ולוחות זמנים מוגדרים. האירופים מקיימים מעקב אחר קיום האמנה ובודקים אם הערים עמדו בהתחייבות שקיבלו עליהן. הצעד שנראה כרגע כבעל התרומה המעשית ביותר לשיפור בביצועים הסביבתיים של הרשויות המקומיות הוא תקנות לפינוי פסולת בניין, שהפורום ועמותת "אדם טבע ודין" מנסים לאשר בכנסת. תקנות אלו אמורות לחולל מהפך ביחס הרשויות לפסולת זו. הן יחייבו את הרשות לדאוג לאספקת כלים לפינוי פסולת הבניין ולפינוי הפסולת עצמה לאתרים מורשים. מימון פעילות זו ייעשה באמצעות אגרה שישלמו יצרני הפסולת (הקבלנים), וכך יובטח פינוי מסודר ויעיל. בימים הקרובים אמורים הפורום והעמותה הסביבתית לתאם את נוסח התקנות עם המשרד להגנת הסביבה ולהגישן לאישור ועדת הפנים והגנת הסביבה של הכנסת.

<http://www.haaretz.co.il/hasite/spages/877024.html>

רכבת היברידית ראשונה פועלת ביפן

בעקבות ההצלחה עם מכוניות היברידיות, יפן מביאה לעולם את הרכבת ההיברידית. זוהי הפעם הראשונה שרכבת היברידית (סולר-חשמל) נכנסת לשימוש מסחרי.

בהשוואה למכוניות, רכבות הן תורמות קטנות יחסית להתחממות הגלובלית, אבל הפופולריות של המכוניות ההיברידיות עוזרת להעלות את העניין גם ברכבות מסוג זה. הבעיה המרכזית נותרת המחיר. הרכבת ההיברידית, שמפחיתה את צריכת הדלק ב-20% ומפחיתה פליטות בעד 60%, עולה כפול מרכבת רגילה.

תחת כל קרון מותקנים מנוע דיזל, שני מנועים חשמליים ועל הגג ישנן בטריות ליתיום. עם זאת, מלבד המילה "היברידית" שמרוחה בכסף לרוחב הרכבת, הדרך היחידה להבדיל בינה לבין רכבת רגילה היא השקט שבו יוצאת הרכבת מהתחנה.

<http://www.enn.com/globe.html?id=1756>

ירוק עולה פחות – מבחן השוואתי להיברידיות

מתברר שרוב הרוכשים של מכוניות היברידיות בישראל לא דווקא מוטרדים מאיכות הסביבה ומונעים בעיקר מרצון בתדמית של אנשים מתקדמים שנוהגים במילה האחרונה. אבל מה לגבי הכיס? האם רכישה של מכונית היברידית משתלמת יותר מרכישת מכונית בנזין סטנדרטית? מה לגבי צריכת דלק בפועל, עלויות טיפולים ושמירת ערך?

בכתבה פירוט תוצאות מבחן עם צמד מכוניות מדגם הונדה סיוויק - אחת היברידית, ואחת רגילה בעלת מנוע בנזין בנפח 1.8 ליטרים ותיבת הילוכים אוטומטית.

היתרון הברור של ההיברידית הוא בנושא צריכת דלק. ואולם עלויות הדלק אינן הסוגיה היחידה בקביעת מידת הכדאיות של הרכישה. מכונית גם צריכה להימכר בעתיד. "בעתיד יהיה שוק למכוניות היברידיות", מנבא שמאי הרכב יצחק לוי, "העובדה שהן נכנסו לתודעת הציבור תבטיח את השוק העתידי שלהן, אך ירידת הערך שלהן תהיה גדולה מעט יותר מזו של מכוניות רגילות מכיוון שקהל היעד שרוכש אותן קטן יותר".

אם כך, מה קונים? היברידית, או רגילה? למי שנוסע בעיקר בעיר ומתכוון להחזיק את המכונית כחמש שנים או פחות, סיוויק ההיברידית היא הקנייה העדיפה, ולו מכיוון שעלויות הדלק המופחתות מגמדות את יתרון הביצועים ושמירת הערך העדיפה של סיוויק הרגילה.

<http://cars.walla.co.il/?w=4701/1131229>

החששות משינויי האקלים הגיעו גם לפורמולה 1

המקום האחרון שאפשר לצפות לשמוע בו דיבורים על שינויי האקלים הוא מירוצי פורמולה 1. עבור רבים, תחרות הספורט המוטורי הזאת היא התגלמות הבזבזנות, עם מנועים ששורפים קרוב לליטר דלק לקילומטר נסיעה.

אבל גם בספורט פופולרי זה מנשבות רוחות חדשות, והולכים ומתרבים בעלי קבוצות שאומרים שברצונם להפוך את מירוץ פורמולה 1 לחלוץ היי-טק ומוביל במאבק בשינויי האקלים.

השינויים המוצעים כוללים מנועים קטנים יותר, שימוש בדלקים ביולוגיים ואיסור השימוש במנהרות רוח.

בפורמולה 1 אומרים שיציגו שינויים נרחבים בחוקי המירוץ עד 2011, במטרה לקדם שימור דלק. "אם פורמולה 1 לא תהפוך לתורמת מרכזית לטכנולוגיות ששומרות על הסביבה, סביר להניח שהיא תהפוך לדינוזאור" אומר ניק פריי, מנהל הקבוצה של הונדה.

<http://sport.guardian.co.uk/breakingnews/feedstory/0,-697301,00.html>

ישראל – המכוניות יזלו, הנסיעות יתייקרו

רשות המסים בוחנים בימים אלה מספר מהלכים, שהחשוב בהם הוא הפחתה משמעותית של מס הקנייה. במקביל שוקלים באוצר לייקר את מחירי הדלק לצרכן, ולהטיל אגרות גודש בכניסה לערים הגדולות. בנוסף, באוצר מעוניינים ביישום התוכנית לייקר את שווי השימוש ברכב צמוד.

אבל למה להזיל את מחירי המכוניות ולייקר את השימוש בהן? מדינת ישראל רוצה אמנם ליצור מצב בו אזרחים רבים יותר יוכלו לקנות מכוניות חדשות - צעד שיגביר את הבטיחות וישפר את איכות הסביבה - אך בה בעת היא רוצה לעודד את השימוש בתחבורה ציבורית, ולהקטין את השימוש העודף בכלי רכב.

הרפורמה במס הקנייה צפויה להגדיל באופן משמעותי את צי הרכב המקומי. ומה יעשו צעדים כמו אגרות גודש וייקור הדלק? אם יתגשם חזון רשות המסים, השימוש במכוניות פרטיות יקטן, והשימוש בתחבורה ציבורית יגדל. ניתן לטעון כנגד הרפורמה כי היא נוקטת בצעדים להקטנת השימוש ברכב פרטי, כאשר אין בפועל אלטרנטיבה ראויה של תחבורה ציבורית. אולם, במשרד האוצר מסבירים - ובמידה רבה של צדק - כי יש להתחיל את התהליך בהקדם האפשרי, ובכך ליצור שינוי מהר ככל האפשר.

<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3422920,00.html>

מוצרים, מגמות ותהליכים

גדולים, ולא לצרכן הביתי.

<http://news.walla.co.il/?w=5/1145434>

מחקר - חקלאות אורגנית מניבה כמו הקונבנציונאלית ואף יותר

מחקר חדש, שנערך באוניברסיטת מישיגן, מצא שחקלאות אורגנית יכולה להניב עד פי שלושה יותר מזון מחקלאות קונבנציונאלית במדינות מתפתחות ובתפוקה דומה לחקלאות קונבנציונאלית במדינות עשירות. הממצאים סותרים טיעונים שחקלאות אורגנית – שאינה עושה שימוש בדשנים סינתטיים ובחומרי הדברה – אינה יעילה באותה מידה כמו טכניקות קונבנציונאליות. המחקר ניתח מחקרים שפורסמו על תנובה מחקלאות אורגנית. נבחנו 293 דוגמאות שונות. המודל במחקר מעיד על כי שיטות אורגניות יכולות לייצר יכול שיספיק לקיים את האוכלוסייה העולמית הנוכחית, ופוטנציאלית אף יותר מזאת, מבלי להגדיל את שטח החקלאות הקיים כיום. החוקרים אמרו שאפילו הם נדהמו מכמות המזון שחקלאות אורגנית יכולה להניב.

<http://planetark.com/dailynewsstory.cfm/newsid/43040/newsDate/11-Jul-2007/story.htm>

רומנטיקה ירוקה – "שנפתח שקית יין?"

בניגוד לרוב החומרים, ישנם סוגי זכוכית שתהליך מחזורם משחרר יותר גזי חממה מאשר השלכתם. יצרני יינות, שמריחים את הפוטנציאל של השוק הירוק, וסבורים שהמודעות הסביבתית תשנה גם את הרגלי הצריכה של הענף הזה מנסים לשנות את הדימוי הירוד של יין מקרטון או בשקית. חברת היין ארמנס מדרום אפריקה תשווק שקיות יין שרדונה לבן ורזה בחודש הבא. יוהן יואטי, היצואן, מעריך ש-200 אלף שקיות ימכרו תמורת 9.5 ליש"ט לשקית ברשת השיווק הבריטית טסקו. קהל היעד, בינתיים, הם חובבי החוף והברבקיו. למרות שלא קל למחזר את השקיות, החברה טוענת שטביעת הפחמן שלהן קטנה ב-80 אחוז בשל הקלות שבה ניתן ליצרן ולהובילן. חברת טרינצ'רו מקליפורניה מוכרת אף היא יין בקרטונים סגולים ודקים, שהובלתם, לטענתם, יותר ידידותית לסביבה. השוק הבריטי ליין בקרטון עומד כרגע על 390 מיליון ליש"ט, וגדל בהתמדה ב-2 אחוזים בשנה. טסקו טוענת שפלח היינות בקרטון הוא החמישי בגודלו אחרי יינות אוסטרליים, צרפתיים, אמריקאים ואיטלקים. עבור יצרני היינות, הבעיה אינה באיכות היין אלא בתדמית. הם, ואף הצרכנים אינם בטוחים שאריזה "ירוקה" תיתן ליינות אלה דימוי איכותי.

<http://www.nrg.co.il/online/35/ART1/611/066.html>

מחקר קובע: נדרשת בדיקה מחודשת לאלפי כימיקלים

חוקרים מצאו כי הבדיקות שנערכות כיום למדידת רעילות של כימיקלים לבני אדם לוקות בהערכת חסר לגבי הצטברות של חומרים מסויימים לאורך שרשרת המזון. בחומרים אלו נכללים כמה חומרי הדברה וייתכן גם שתופות מסויימות. במאמרם שהתפרסם במגזין "Science", החוקרים טוענים כי כשליש מהחומרים האורגניים שנמצאים כבר בשימוש מסחרי ייצטרכו לעבור בדיקות מחודשות. פירוש הדבר הוא בדיקה מחודשת לעד 10,000 חומרים. עם זאת, החוקרים מעריכים כי מרביתם יימצאו ראויים לשימוש גם לאחר הבדיקה החדשה.

חומרים מכונים "מצטברים ביולוגית" (bio-accumulative) אם הם נשארים בגוף לאחר כניסתם לגוף בשתייה או אכילה. ריכוזי החומרים עולים ככל שעולים בשרשרת המזון. חומר שנמצא בריכוז מסויים בפלנקטון, יהיה בריכוז גבוה יותר בדג שינזן מהפלנקטון וכך הלאה בשרשרת המזון. רגולציה של החומרים נערכת באופן קבוע באמצעות בדיקות שמעריכות את פוטנציאל ההצטברות שלהם. הבדיקות משתמשות ביחס שנקרא אוקטנול-מים, שבוחן את יעילות התמוססות החומר בשומן לעומת מים. התמוססות טובה במים פירושה שהחומר יוכל להיות מופרש בצורה יעילה מחוץ לגוף במהלך הנשימה. לדברי החוקרים, מדד זה עובד טוב כשבוחנים פוטנציאל הצטברות של חומר בשרשראות מזון שכוללות דגים. אך אם רוצים לבחון חומר בשרשרת מזון שכוללת בעלי חיים נושמי אוויר – נדרש מדד שונה, שבוחן האם החומר יכול למצוא את דרכו החוצה דרך ממברנות הריאה במהלך נשימה. מכיוון שעד עתה כל הבדיקות נערכו רק באמצעות המדד הרלוונטי לשרשראות מזון ימיות – יש לבחון מחדש אלפי חומרים.

<http://news.bbc.co.uk/1/hi/sci/tech/6896330.stm>

זירוקס מציגה – נייר ידידותי לסביבה

חברת זירוקס פיתחה נייר "ירוק" - ידידותי לסביבה. הנייר החדש אינו לבן או חלק כמו הנייר שבו משתמשים במדפסות ובמכונות השכפול ברוב בתי העסק כיום, והוא אף מצהיב מאוד עם הזמן. אך כדי להפיקו יש צורך רק במחצית כמות העצים ובפחות אנרגיה וכימיקלים, בהשוואה לנייר רגיל. הגיליונות שוקלים 10% פחות, וכך ניתן לחסוך בעלויות המשלוחים בדואר וההובלות. השאלה הנשאלת היא האם בתי העסק מוכנים לעבור לנייר "ירוק" יותר מאיכות נמוכה יותר. בעבר, נמנעו מספר חברות וצרכנים משימוש בנייר ממוחזר משום שסברו שאיכותו ירודה. נציג זירוקס סרב להצהיר על המכירות הצפויות של המוצר, שישווק בעיקר לחברות דפוס מסחריות ולעסקים

גזי חממה, אנרגיה ושינויי אקלים

הירוקים וגם הממשלה מסכימים כי המדינה אינה יכולה להתבסס על פחם וגז טבעי בלבד לייצור חשמל וכי בעולם המערבי כבר אין מדינות שמתבססות רק על מקורות כאלה.

<http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-3433298,00.html>

AES האמריקאית תקים 150 טורבינות רוח להפקת חשמל ברמת הגולן בהשקעה של 600 מיליון דולר

ענקית האנרגיה האמריקאית AES מנהלת מגעים מתקדמים להקמת חוות טורבינות רוח בגולן בהיקף של 600 מיליון דולר. המדובר בפרויקט משותף עם חברת "מי גולן אנרגית רוח" הישראלית, אשר יתפרש על פני כ-140 קמ"ר בצפון מזרח רמת הגולן ויספק חשמל בהיקף 400 מגוואט. החברה מסיימת בימים אלה את בדיקת הנאותות של הפרויקט. "מי גולן אנרגית רוח" סיימה מדידות רוח מקיפות ואיתורי קרקעות והחלה בקידום סטטוטורי של התוכנית - ובאחרונה השלימה חתימה על 80 הסכמי חכירת קרקעות עם היישובים שבתוואי. המדובר בטורבינות אשר ימוקמו בעיקר בשטחי מטעים בבעלות פרטית, ביישובים יהודיים וביישובים דרוזיים, אך ללא הגבלת יכולת העיבוד החקלאי מסביב להן. בחברה פנו אל משרד התשתיות בבקשה להכריז על הפרויקט כעל פרויקט תשתיות לאומי במטרה לקדם במהירות את הליכי הרישוי.

<http://www.haaretz.co.il/hasite/pages/ShArtPE.jhtml?itemN=891119&contrassID=2&subContrassID=6&sbSubContrassID=0>

נפתח מסחר וולונטרי בפחמן באוסטרליה

בורסת הפחמן הוולונטרית הראשונה באוסטרליה נפתחה בסוף יולי האחרון במטרה לצמצם את פליטות גזי החממה של המדינה ולאפשר לעסקים להתכונן ליעדי הפחתה עתידיים שיוצגו על ידי הממשלה במהלך חמש השנים הבאות. כ-1,600 טונות של הפחתות פליטה וולונטריות החליפו ידיים, במחיר פתיחה של 7.5 דולר לטון ל-2007. סך הכל נסחרו הפליטות בערך של כ-11,500 דולר. אוסטרליה לא אישרה את פרוטוקול קיוטו, אך ראש הממשלה האוסטרלי, ג'ון האוורד, התחייב לייסד מסגרת סחר לאומית בפחמן עד 2012.

<http://www.reuters.com/article/environmentNews/idUSSYD1864620070723>

השוק הוולונטרי של סחר בפחמן דו-חמצני שולש ב-2006

<http://www.planetark.org/dailynewsstory.cfm/newsid/43166/story.htm>

אנרגיה גרעינית חוזרת לכותרות

בעקבות המודעות הגוברת להתחממות כדור הארץ, אנרגיה גרעינית חוזרת לכותרות. ההבטחה הטמונה בה לאנרגיה בשפע, ללא פליטות גזי חממה, גורמת לכך שהיא מקודמת על ידי נשיא ארה"ב ואנשי סביבה מוכנים לשקול אותה כאפשרות.

המכשולים העצומים שעומדים בפני שימוש באנרגיה גרעינית הם אותם מכשולים שמוכרים כבר שנים רבות - היפטרות מפסולת, תפעול בטיחותי ואבטחה נשאר דאגות מרכזיות, אך נושאים כלכליים הם כנראה הגורם המרתיע ביותר - עלויות אדירות משתלבות עם תג מחיר עצום למשקיעים פוטנציאלים. כמו כן, ישנה אופוזיציה קבועה, אשר מובלת על ידי ארגון גרינפיס, ורואה בתומכי הטכנולוגיה לא יותר ממי שמצילים את החששות העולמיים מפני התחממות גלובלית להחייאת תעשייה מסוכנת מידי. עם זאת, אנשי הסביבה אינם תמימי דעים בנושא, ויש גם מי שטוענים שכל מה שיכול לצמצם את תופעת ההתחממות חייב להיות אפשרות שיש לשקול.

<http://www.enn.com/todays-news/13061>

וגם בישראל, שר התשתיות, בנימין בן אליעזר, הודיע כי הממשלה עומדת לקבל החלטה היסטורית בדבר הקמת תחנת כוח גרעינית באזור שיבטה שבנגב. מדובר בתכנית ישנה מאוד, שלמעשה כבר הוחלט עליה בשנות ה-70, אולם הדיונים על התכנית הוקפאו מסיבות פוליטיות וחודשו רק לפני כשנה. השר בן אליעזר אמר כי ראש הממשלה, אהוד אולמרט, תומך בהקמת תחנת כוח גרעינית. מומחים במשק האנרגיה מעריכים כי עם אישור התכנית בממשלה יעברו עוד שמונה שנים לפחות עד שהתחנה תקום. התחנה המתוכננת מיועדת לייצר בין 1,200 מגה-וואט ל-1,500 מגה-וואט חשמל שיהיו תוך עשור בערך כעשירית מצריכת החשמל של המדינה. הארגונים הירוקים דורשים שישראל תייצר את מרבית החשמל מאנרגיית השמש, אך בממשלה לא מעוניינים לפתח את אנרגיית השמש בגלל העלויות היקרות של הפיתוח. עם זאת, גם הארגונים

מחויבות, שקיפות ודיווח

לטיפול בסיכונים הפיננסיים - יש פרק שלם העוסק בסיכונים סביבתיים ומחייב תאגידים להיערך, להפחית ולמנוע סיכונים סביבתיים כדי לא להיכנס לחובות בשל כך". לדבריה, "עד היום זה נעשה בישראל וולונטרית". אלה דברים שנצטרך לקדם עם הרשות לניירות ערך, היא אומרת.

http://realestate.themarker.com/tmc/article.jhtml?ElementId=skira20070808_891092&layer=realEstate&layer2=&layer3=realEstate

רוצים מידע על זיהום? שלמו 25 אלף ש"ח

עמותת "אזרחים למען הסביבה" הפועלת בגליל טוענת שהמועצה התעשייתית של תפן מסתירה ממנה מידע על בעיות זיהום סביבתי. לאחרונה פנתה העמותה למועצה התעשייתית בבקשה לקבל מידע על רישיונות עסק ונתוני פליטת מזהמים של מפעלים כפי שמאפשר חוק חופש המידע. בתגובה הודיעה לה המועצה בשבוע שעבר שהיא תספק לה בשמחה את המידע, אך תעשה זאת בתמורה לתשלום עבור אגרות שונות המגיע לסכום כולל של 25 אלף שקלים.

ירון קמחי, ראש המועצה התעשייתית בתגובה: "השבוע איימה עלי אהרן שאם אני לא אתן את המידע שהם דורשים, ללא קבלת התשלום שדרשו, היא תפנה לעיתונות. אני לא מסכים לפעול תחת אימים ובריונות סביבתית. יש לנו פרשנות משפטית האומרת שמה שביקשנו הוא מוצדק. אם לעמותה יש פרשנות אחרת, ניתן לדון בכך באופן תרבותי וענייני".

<http://news.walla.co.il/?w=5/1143516>

מקום טוב באמצע?

לאחרונה פורסם דוח האחריות הסביבתית חברתית של ארגון accountability, שבוחן את מידת השקיפות והמחויבות של המדינות. על פי המדד המשוקלל של הארגון, ניצבת כיום ישראל במקום ה-31 מבין 108 מדינות, כשמעלינו ניצבת ליטא, ומתחתינו איטליה. את המקומות הראשונים תופסות שוודיה, דנמרק, פינלנד ואיסלנד, וארצות-הברית ניצבת במקום ה-18. כדי לדרג את המדינות השונות נבחרו 21 מדדים שונים, בהם כמות פליטות הפחמן הדו-חמצני ביחס לתוצר הלאומי הגולמי, אשרור אמנות סביבתיות, כמו אמנת קיוטו, או קיומן של אמנות לשימור מגוון ביולוגי. כן נבחנו גם מדדים חברתיים.

<http://www.nrg.co.il/online/35/ART1/607/840.html>

לדוח המלא -

<http://www.accountability21.net/uploadedFiles/publications/The%20State%20of%20Responsible%20Competitiveness.pdf>

סין גנזה דוח מחקר על עלות הזיהום הסביבתי

סין עצרה פרסום ציבורי של מחקר ממשלתי שנותן תג מחיר לנזקים הסביבתיים במדינה, כך חשף חוקר ממשלתי בעיתון סיני, והאשים את הממשל בחוסר רצון להתמודד עם הזיהום. ידיעות בייג'ין דיווחו כי פרסומו של דוח "תמ"ג ירוק" אשר מעריך את עלות הזיהום וההרס האקולוגי ב-2005 "נדחה ללא גבול".

וונג ג'ינן, בכיר באקדמיה הסינית לתכנון סביבתי, שהיה המנהל הטכני של הפרוייקט, אמר שפרסום העלות של אוויר, מים וקרקע מזהמים גררה התנגדות עזה מצד גורמי ממשל שלהוטים לשמר את הצמיחה. "אם מורידים את עלות הנזק הסביבתי, הדבר גורם לצניחה אדירה באיכות הצמיחה הכלכלית באזורים מסוימים", אמר וונג, "ובהתאם לנתונים אלו, אפשר לדמיין היטב את עוצמת ההתנגדות לתמ"ג ירוק".

דוח קודם לשנת 2004 חישב שהנזק הסביבתי באותה שנה עלה 67.7 מיליארד דולר, שהם 3.05% מהתמ"ג - נתון שגורמים רשמיים הגדירו אז כ"מזעזע".

הדוח ל-2005 הראה הפסדים מזיהום וצמצום בתמ"ג שהם אף גבוהים מאלו שתוארו בדוח 2004.

<http://www.enn.com/med.html?id=1567>

משלחות ה-OECD מגיעות לבחון האם ישראל עומדת בסטנדרטים הירוקים

משלחות ה-OECD יגיעו כדי לבחון מקרוב את התאמתה של ישראל לסטנדרטים הכלכליים שלו ועד אז, כמו בכל תהליך הכנה המכבד את עצמו ועדות מוקמות ומסמכים נכתבים.

כבר ב-2004 הוכן מסמך עב כרס לבחינת מצבה של ישראל לעומת הקריטריונים של ה-OECD. מעיון בו עולה כי ד"ר ישראל ברזילי שערך את המחקר, הגיע למסקנות נחרצות והראה כי ישראל מפגרת אחר רוב הסטנדרטים הנהוגים במדינות המפותחות החברות בארגון.

אולי יותר מכל בולט מצבה של ישראל לרעה ביחס למדינות המפותחות בארגון, בכל הקשור בשקיפות המידע הסביבתי לציבור והגילוי הנאות. כך למשל, ברזילי כותב בדוח כי "מעורבות הציבור בתהליך קבלת החלטות בישראל בפרוייקטים עם השלכות ניכרות על הסביבה מתקיים בשלב מאוחר יחסית"; כי "הארגון קורא לעידוד השתתפות הציבור בגיבוש החלטות בעלות השלכות סביבתיות - הליך שאינו מתקיים בישראל";

תחת דרישות השקיפות נכנס גם הגילוי לציבור שנדרש מחברות ציבוריות. ולרי ברכיה מהמשרד להגנת הסביבה אומרת כי "בהנחיות הארגון, בחלק הקשור בממשל תאגידי והנוגע בהערכות תאגידי

חברה פרטית תגבה חובות של עברייני סביבה

מכרז לקבלת שירותי גבייה ולטיפול בחובות המשרד להגנת הסביבה בהיקף 60 מיליון שקל פורסם על ידי ועדת המכרזים הבינמשרדית, המשותפת לחשב הכללי והמשרד להגנת הסביבה. החובות נובעים מקנסות והיטלים בנושאי איכות סביבה. המשרד להגנת הסביבה ממונה על אכיפת חוקי איכות הסביבה. המשרד מפעיל לצורך זה מערך פקחים ונאמני ניקיון, שבסמכותם להטיל קנסות על העבריינים. מדי שנה מופקים עשרות אלפי דו"חות הנאמדים במיליוני שקלים. מערך האכיפה במשרד להגנת הסביבה, באמצעות חשב המשרד וסמנכ"ל המשרד אחראים לגביית הקנסות. בפועל הצטברו עם השנים חובות בהיקף גבוה, של 60 מיליון שקל. הם יועברו לגבייה מיידית על ידי הגוף שיזכה במכרז.

<http://www.haaretz.co.il/hasite/pages/ShArtPE.jhtml?itemNo=877658&contrassID=2&subContrassID=6&sbSubContrassID=0>

אירופה – נאסר השימוש בקוטל העשבים פאראקווט

בית המשפט השני הגבוה באירופה פסק כי יש לאסור את השימוש בקוטל העשבים פאראקווט. בפסיקתו מתח בית המשפט ביקורת על הוועדה האירופית על הערכת בריאות ובטיחות לוקה בחסר שהביאה לאישור השימוש בכימיקל באיחוד האירופי ב-2003. הפסיקה למעשה אימצה את הערעור שהגישה שוודיה, אשר אסרה שימוש בכימיקל כבר ב-1983, אך נאלצה לציית לאישור שניתן לחומר על ידי האיחוד האירופי 20 שנה מאוחר יותר. מעל 10 מדינות נוספות באיחוד האירופי אסרו גם הן את השימוש בחומר. פאראקווט מיוצר על ידי חברת האגרוכימיה השוויצרית "סינג'נטה". החברה טוענת כי יש לה מידע מקיף אשר תומך בכך שהחומר בטוח למשתמשים, לצרכנים ולסביבה. מבקרי החומר, לעומת זאת, טוענים כי זה בלתי אפשרי להשתמש בחומר באופן בטיחותי ומדגישים את הנזק שלו לריאות, לעור ולעיניים של העובדים המשתמשים בו.

<http://www.planetark.com/dailynewsstory.cfm/newsid/43055/story.htm>

האיחוד האירופי מגביר פיקוח על משלוחי פסולת

האיחוד האירופי הגביר את הפיקוח על משלוחי פסולת במטרה למנוע השלכה של חומרים רעילים אשר הואשמו בגרימת בעיות בריאות וסביבה באפריקה ואסיה. "חייבים להיות לנו אמצעים חזקים ויעילים ברמת האיחוד האירופי כדי למנוע משלוחים בלתי חוקיים של פסולת ובכדי להבטיח שכשפסולת נשלחת לטיפול מחוץ לאיחוד, הטיפול הזה לא יהיה פוגעני לסביבה" אמר סטברוס דימס, מפקח הסביבה באיחוד. במסגרת החוקים החדשים, מדינות האיחוד יצטרכו לבצע בדיקות מעמיקות על יצוא הפסולת כדי להבטיח שפסולת רעילה לא תשלח אל מחוץ לאירופה. חוקים אלו באו בעקבות האירוע בשנה שעברה שבו 10 אנשים מתו בחוף השנהב לאחר שפסולת שהובאה על ידי חברה הולנדית נפרקה בחופי המדינה.

<http://www.enn.com/med.html?id=1554>

המזהם ישלם

הצעת החוק "המזהם ישלם", שנועדה לשנות את המצב הנוכחי בישראל, בו משתלם וכדאי לעבור על חוקי הגנת הסביבה בישראל, עברה בתחילת יולי האחרון במליאת הכנסת בקריאה ראשונה, פה אחד (17 בעד, אפס מתנגדים). הצעת החוק קובעת שהקנסות שיוטלו על מזהמים יגיעו עד לכדי פי ארבע מהרווח הכלכלי שהפיקו מזיהום הסביבה. הצעת החוק שנקראת הגנת הסביבה (המזהם ישלם) התשס"ז-2007 ושהוגשה על ידי חבר הכנסת דב חנין וחבר הכנסת הרב מיכאל מליכיאור ו-18 חברי כנסת נוספים, נועדה לשלול את הכדאיות הכלכלית העכשווית שבפגיעה בסביבה, הנהוגה בישראל. החוק נועד לספק קווים מנחים לבתי המשפט, אשר יביאו בחשבון את הרווחים אותם גורף העברייני ויאפשרו הטלת קנס, שגובהו פי ארבע משווי הנזק שנגרם, או מטובת ההנאה שהושגה, או מהרווחים שהופקו, תוך ביצוע העבירות שפוגעות בסביבה: "עבר אדם עבירה לפי חוק זה והשיג כתוצאה ממנה טובת הנאה או רווח, לעצמו או לאחר, רשאי בית המשפט להטיל עליו, נוסף על כל עונש אחר, קנס פי ארבעה משוויים של שיעור הנזק שנגרם או שיעור טובת ההנאה או הרווח שהשיג כאמור, הכל לפי הגדול שבהם".

<http://www.haaretz.co.il/hasite/pages/ShArtPE.jhtml?itemNo=877658&contrassID=2&subContrassID=6&sbSubContrassID=0>